

Verslag hoorzitting Oostpunt betreffende zienswijzen

Datum:	14 januari 2013
Plaats:	Ministerie Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning
Zaaknummer:	2012/73493
Voorzitter:	dhr. drs. MyronEustatius
Notulist:	mevr. mr.Nunally Regina
Commissieleden:	dhrn. drs.Tim van den Brink en drs. Reinoudt Karsdorp
Ook aanwezig:	dhr. Darwin de Lanoi en mevr. Juleyma van Heydoorn
Belanghebbenden:	namens de CARMABI , dhrn. J. Sybesma, P. Stokkermans en M. Vermeij

De voorzitter opent de zitting om 08.35 uur en heet een ieder welkom.

Voorts stelt de voorzitter de commissieleden voor aan de aanwezigen en deelt hen mede dat CARMABI door de commissie als belanghebbende is aangemerkt en dat zij daarom op uitnodiging van de commissie heden de zienswijze nader kunnen toelichten.

Dhr. Sybesma, bestuurssecretaris van Carmabi stelt dhr. Stokkermans, directeur van Carmabi en dhr. Vermeij, wetenschappelijk directeur Carmabi voor aan de commissie.

Dhr. Sybesma deelt mede dat naar zijn mening de zienswijze van Carmabi duidelijk is en dat er niet veel valt toe te lichten. Wel wilt hij weten of de commissie vragen heeft over de zienswijze.

Verder vraagt dhr. Sybesma of Carmabi – in verband met een behoorlijke procesgang - een afschrift van het verslag van de hoorzitting zal krijgen opdat zij kunnen verifiëren of wat er in staat ook daadwerkelijk is gezegd op de zitting.

De voorzitter deelt mede dat de commissie een afschrift van het verslag aan Carmabi zal doen toekomen.

Procedureel aspect

De objectiviteit van de commissie. Daarbij merkt dhr. Sybesma op, dat er vragen kunnen worden gesteld over de objectiviteit van de commissie.

De commissie bestaat uit twee externe deskundigen en drie medewerkers van het Ministerie Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP). Dit is volgens dhr. Sybesma niet zoals het moet zijn. De commissie is een afspiegeling van een juridische procedure maar is niet dé juridische procedure. Het feit dat Carmabi aanwezig is op de hoorzitting wil niet zeggen dat Carmabi het eens is met de procedure. De procedure is fout en er had een andere weg bewandeld moeten worden. Carmabi probeert bouwstenen aan te dragen, door constructief mee te werken aan een oplossing, zodat alle partijen tevreden kunnen zijn. Carmabi staat nog steeds volledig achter hetgeen opgenomen is in de zienswijze. Vandaag zijn de vertegenwoordigers van Carmabi bereid om antwoord te geven op vragen en een presentatie te geven hoe zij denken dat men verder moet gaan.

Dhr. Karsdorp vraagt wat de vraagtekens zijn die dhr. Sybesma heeft bij de objectiviteit van de commissie.

Dhr. Sybesma antwoordt dat het Ministerie VVRP subjectief is omdat zij de instantie is die met de procedure is begonnen. De schijn van subjectiviteit is daarom aanwezig. Juridisch gezien zou er dus vragen kunnen worden gesteld bij de objectiviteit.

Dhr. Karsdorp geeft aan dat gedurende de EOP-procedure de bezwarenprocedures volledig door ambtenaren werden gedaan en dat was volledig legitiem.

Dhr. Karsdorp deelt in verband met de objectiviteit mede dat hij reeds vóór de hoorzitting een gesprek heeft gehad met dhr. Stokkermans en extra informatiegekregen over de motivatie voor de conserveringsgebieden in het EOP en andere soortgelijke informatie. Die informatie heeft dhr. Kardorp ook gedeeld met dhr. Van den Brink.

Materiële aspecten

Dhr. Vermeij geeft een presentatie om een beeld te schetsen van een paraplu die over het Oostpunt kan worden gelegd, waarbij een oplossing voorgesteld wordt waarin iedereen zich zou kunnen vinden.

Zowel Carmabi als andere partijen op het eiland en elders zijn niet onder de indruk van het rapport van Wolff. Het is erg kort door de bocht. Verder lijkt het erop dat KPMG het EIS rapport in gaat trekken nadat ministeries in Nederland KPMG hebben gewezen op de lage kwaliteit van het rapport. Dit heeft vooral te maken met de economische evaluaties van de natuur; deze zijn niet in het rapport verwerkt. **KPMG erkent dat het rapport hierin in gebreke is gebleven.**

In de presentatie gaat het meer om het feit dat kustontwikkeling leidt tot achteruitgang van de riffen. Verschillende internationale partijen hebben dit onderzocht en zijn tot dezelfde conclusie gekomen. Het Ministerie Gezondheid, Milieu en Natuur is bezig om Curaçao op de kaart te zetten als een eiland met een bijzondere biodiversiteit, naar aanleiding van het RAMSAR verdrag dat Curaçao heeft ondertekend. In de loop van deze dagen worden 4 RAMSAR gebieden aangekondigd door Curaçao. Er zijn 9 criteria opgesteld door het RAMSAR secretariaat. Het voldoen aan 1 van de criteria is genoeg voor een gebied om in aanmerking te komen voor deze belangrijke internationale status. Het Oostpunt gebied voldoet aan 7 van de criteria. Er zijn maar vier gebieden op de wereld die ook hieraan voldoen. Bij Oostpunt ligt meer koraal dan 30 jaar geleden. Dat komt elders in het Caribische gebied niet voor. Oostpunt heeft waarschijnlijk de beste kwaliteit riffen in het Caribische gebied. Oostpunt dient als een bron voor zowel vissen als koralen die elders op het eiland voorkomen. Ongeveer 60% van vissen (b.v. grastelchi) komen uit het Oostpunt gebied, ze worden in de AwaBlanku geboren.

Alles wat op land komt, pesticiden etc. komt via het grondwater in zee terecht. Achteruitgang van de koraalriffen heeft consequenties voor de vissoorten.

Riffen zorgen voor kustbescherming, het aantal stormen wordt verwacht toe te nemen. Koraalriffen beschermen de kust en voorkomen bacterie toename. Dit moet worden meegenomen in de overwegingen die nu op tafel liggen. Koraalriffen blijken de onontdekte medicijnkast van de wereld. Er is bijvoorbeeld een medicijn ontdekt in de mangrove van het Hyatt. Dat is een alg die blijkt een van de beste medicijnen tegen longkanker te zijn. Nu kunnen zij het niet meer vinden omdat er een hotel op die plek is gebouwd.

De marina overweging speelt zwaar mee in de overweging van toeristen om naar Curaçao te komen. Bijna 50% van de toeristen is voornemens niet terug te komen mocht de toestand van koraalriffen achteruitgaan.

Dhr. Vermeij deelt mede dat Carmabi niet tegen ontwikkeling is. Carmabi is tegen ontwikkeling zoals voorgesteld in het Wolff plan omdat deze niet goed gepresenteerd is.

Carmabi stelt voor dat het gebied langs de zuidkant wordt beschermd middels de instelling van een soort park waarbij de grens als het ware getrokken wordt vanaf Fuik langs de hoogste punten.

Insteek: dat bijzondere gebied voor Curaçao vrij te stellen door de aankoop van dat gebied en voorzichtige ontwikkeling toe te laten voor de rest van het gebied voorzover dat nodig is voor het eiland. Dhr. Maal krijgt zijn centen. Het gouden ei voor Curaçao moet worden gehandhaafd. Als er betaald voor moet worden, so be it. Dat is te regelen.

Dhr. Karsdorp vraagt of aankoop van het door dhr. Vermeij omschreven gebied ter vrijwaring ervan voor ontwikkeling zal lukken omdat dat in het verleden niet is gelukt.

Dhr. Vermeij deelt mede dat de investeerders over twee weken op Curaçao zullen zijn en dat die vraag aan hun kan worden gesteld.

Dhr. Sybesma deelt mede dat het voorstel een win-win is voor iedereen. Echter, de procedure kan niet op basis daarvan worden afgewikkeld.

Het ziet er naar uit dat de procedure vooral gericht is op de belangen van dhr. Maal. Dat kan niet. Dhr. Sybesma deelt mede dat dat het ernaar uitziet dat naar een antwoord is toegewerkt, maar dat hij dit niet goed kan beoordelen omdat de vaststellingsovereenkomst niet bekend is. Daar is wel naar verwezen in de Landsverordening. Dhr. Sybesma vermeldt dat dit reeds in de juridische stuk van Carmabi is opgenomen, maar dat hij dit op de zitting nogmaals wilt benadrukken.

De voorzitter deelt mede dat de commissie niets te maken heeft met de aankoop van de gronden.

Dhr. Vermeij deelt mede dat zijn verhaal losstaat van de zienswijze van Carmabi. Het biedt een soort creativiteit om met het probleem om te gaan, vandaar dat hij het op de hoorzitting neerlegt.

Op een daartoe strekkende vraag van dhr. Karsdrop deelt dhr. Vermeij mede dat de presentatie vanmiddag op de site van Carmabi zal worden geplaatst.

Dhr. Van den Brink vraagt of Oostpunt ook tot een van de gebieden behoort die zo'n drie à vier maanden geleden door de overheid is voorgedragen als RAMSAR-sites.

Dhr. Vermeij antwoordt dat er in totaal negen gebieden zijn voorgedragen, waarvan er vijf, o.a. Klein Curaçao, Oostpunt, Jan Thiel en Spaanse Water nooit zijn ingediend. De anderen zijn er wel door heen. Oostpunt is wel door de Raad van Minister als een bijzondergebied aangemerkt, maar niet ingediend om als RAMSAR-site benoemd te worden omdat men bang was voor allerlei discussies.

Dhr. Van den Brink vraagt of Carmabi Oostpunt ziet als een natuurgebied waarin ecotoerisme kan plaatsvinden?

Dhr. Vermeij antwoordt bevestigend en vermeldt dat een benoeming als RAMSAR-site niet betekent dat er niets mee kan, er kan een hoop mee gebeuren.

Dhr. Van den Brink vraagt hoeveel werkgelegenheid het gebied zou kunnen opleveren als het een natuurgebied wordt.

Dhr. Sybesma zegt dat het moeilijk is om dat aan te geven. Carmabi heeft die studie nog niet gedaan en het hangt van de grootte van het gebied af.

Dhr. Stokkermans vermeldt dat er bij het Cristoffelpark zo'n 15 à 20 mensen werken inclusief de rangers, het kassapersoneel en het restaurantpersoneel. Er is wel sprake van onderbezetting. Dhr. Stokkermans deelt verder mede dat Carmabi de enige organisatie op Curaçao is die geld ontvangt voor natuurbeheer. Op dit moment heeft Curaçao op jaarbasis maar honderdtwintig duizend gulden over voor natuur.

Op de vragen van dhr. Karsdorp over het traject met de onderzoeker Wolff, of Wolff contact heeft opgenomen met Carmabi en wat er fout is gegaan waardoor er weinig informatie van Carmabi terug te vinden is in het rapport van Wolff, antwoordt dhr. Vermeij als volgt.

In februari 2010 is Carmabi door dhr. Donald de Palm uitgenodigd voor een vergadering waarbij ook dhr. Wolff bij zat. Toen werd gesproken over de scenario's: het ontwikkelen van 45%-55%-65% van Oostpunt. Carmabi heeft gesteld dat eerst in de impact study bepaald moet worden hoeveel percentage van Oostpunt ontwikkeld kan worden. Carmabi heeft toen gezegd dat Carmabi anders daar niet aan zal meedoen. Toen zei dhr. De Palm dat dat wel in de TOR staat. Carmabi is toen weggegaan. Toen heeft Carmabi van dhrn. Wolff en De Palm brieven ontvangen waarin stond dat zij zouden kijken in hoeverre het gebied kon worden ontwikkeld. Door Carmabi werd een aantal keren, in totaal bijna 100 relevante Engelstalige literatuur, naar Wolff toegestuurd, maar daar werd niets mee gedaan.

De voorzitter vraagt of, indien het gebied tot park wordt ontwikkeld, dat niet betekent dat het gebied niet meer ongerept is.

Dhr. Sybesma antwoordt dat in het verleden de insteek voor natuurgebieden was, in beginsel ervoor zorgen dat het ongerept blijft en dat niemand wordt toegelaten. Die optiek is niet realistisch en bestaat al lang niet meer. Indien natuurgebieden beschermd moeten worden vanwege hun ecologische waarde, wilt dat niet zeggen dat mensen daar niet kunnen worden toegelaten. Het gaat erom dat je zo goed mogelijk de natuurwaarde in dat gebied beschermt zonder daarbij functies als toelaatbaarheid te elimineren. Bijvoorbeeld het Christoffelpark, een bijzonder natuurgebied van Curaçao waar het witte staart hert voorkomt. Dat betekent niet dat mensen er niet worden toegelaten, dat je er niet mag komen met je auto of dat je er niet kunt lopen. Het is een toegankelijk gebied. De wisselwerking tussen onderzoek, beleid en beheer moet constant in een cirkel blijven doorgaan, wat kan wel en wat kan niet. Dat geldt ook voor Oostpunt.

De voorzitter vraagt over een van de ontwikkelingen die door Carmabi in het Knaprapport voor het gebied wordt voorgesteld, een kampeergebied.

Dhr. Vermeij deelt mede dat het Knaprapport ondertussen 15 jaar oud is en dat het geschreven is door mensen die niet de informatie hadden die Carmabi nu heeft. Kampeertenten neerzetten kan niet, wel bv. een bijzonder natuurhotel.

Op een vraag van de voorzitter omtrent de ongerepte toestand van de koraalriffen te Oostpunt vanwege het geringe aantal duikers aldaar antwoordt dhr. Vermeij dat het koraal ongerept is omdat er niet veel aan de kust gebeurt, er is niet veel gebouwd. Niet direct aan de kust en ook niet stroomopwaarts.

Dhr. Stokkermans vult dhr. Vermeij aan en zegt dat duiken te managen is en dat duiken kleinschaliger is dan bouwen aan de kust. Deze discussie moet volgens dhr. Stokkermans niet worden gezien als een discussie tussen natuur en geld. Door de natuur te behouden verdienen wij meer geld dan door het ontwikkelen van het gebied. Oostpunt behouden als natuurgebied is economische ontwikkeling.

De voorzitter geeft aan dat sommige dieren die door Carmabi in het rapport zijn genoemd, niet schaars zijn op Curaçao. De voorzitter vraagt wat de bijzondere waarde van Oostpunt is waardoor het behouden moet blijven.

Dhr. Stokkermans antwoordt dat door habitatversnippering de natuur achteruitgaat. Door inteelt degenereert de natuur. Dat is bij het Christoffelpark ook het geval. Daarom werd gesproken over een brug of tunnel om de linker en rechterkant van het Christoffelpark met elkaar in contact te brengen.

Dhr. Vermeij deelt mede dat leguanen een internationaal bedreigde diersoort zijn alhoewel ze op Curaçao niet schaars zijn.

Dhr. Vermeij deelt mede dat het plan van dhr. Wolff geen uitgangspunt kan zijn omdat het slecht in elkaar gezet is. Het bedenken van een plan dat geldig is voor Oostpunt is een nieuwe exercitie.

Dhr. Karsdorp vraagt of Carmabi zou willen helpen indien de overheid de wet zou gaan repareren.

Dhr. Sybesma deelt mede dat Carmabi daar graag mee aan zou willen werken. Dit hele project is te snel gegaan. Lands- en eilandswetgeving zijn brokken wetgeving die zijn samengevoegd voor het land Curaçao. Daar zijn geen voorbeholden gemaakt, het is automatisch gebeurd. De ruimtelijke ontwikkelingswetgeving is niet goed. Het sluit niet goed op elkaar aan. EROC en LGRO zijn allebei nog in werking. Dhr. Sybesma denkt dat dit project moet worden gestopt, dat de wetgeving moet worden hersteld en dat dan in dit kader moet worden opgestart met goede wetgeving. Het voorstel van dhr. Sybesma is dus eerst repareren van de wetgeving.

Op een daartoe strekkende vraag van de voorzitter antwoordt dhr. Vermeij dat de waarde van de koraalriffen tussen Fuik en Hambrak goed is, maar dat de waarde tussen Hambrak en Oostpunt beter is.

Dhr. Van den Brink vraagt naar de status van het naturenbeleidsplan uit de jaren '90.

Dhr. Sybesma antwoordt dat de Landsverordening Grondslagen Natuurbeleid en –Beheer opdracht aan het eilandgebied geeft om met natuurwetgeving en beleidsplannen te komen. Dat is nooit gebeurd. Curaçao heeft nooit naar aanleiding van die landsverordening natuurwetgeving gemaakt die zij moest maken. Er zijn ook geen natuurbeleidsplannen gemaakt. Het is nog steeds de verplichting van Curaçao om met natuurbeleidsplan en natuurwetgeving te komen. Wij hebben op dit moment alleen een heel gedateerde rifverordening uit 1976 en een oude landsverordening uit 1932 die het hertje en de flamingo beschermt waar wij op dit moment nauwelijks mee uit de voeten komen. Op natuurwetgevingsgebied is er heel weinig.

De voorzitter vraagt of het geen misbruik van het EOP is om via het EOP iets te regelen dat in de natuurwetgeving had moeten worden geregeld.

Dhr. Sybesma antwoordt dat de indeling via het EOP en de invulling via natuurwetgeving dient te geschieden. Ruimtelijke indeling gaat uit van verschillende waarden, maatschappelijke waarden, industriële waarden en natuurwaarden. De planologische voorstellen zijn nu niet gedegen gebeurd. De verschillende waardes zijn niet eerst onderzocht.

De voorzitter vraagt wat de invloed is van het thans aanwezige zware industrie binnen Fuikbaai.

Dhr. Vermeij antwoordt dat o.a. zee-egels die daar waren er niet meer zijn en dat de toestand snel achteruitgaat.

De voorzitter dankt de aanwezigen voor hun komst en sluit de zitting om 10.15 uur af.